

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«Перспективи розвитку суспільно-гуманітарних наук
в умовах євро інтеграції»**

11-12 квітня 2024 року

Біла Церква
2024

Столбецька С.Б. Роль граматичних конструкцій у викладанні французької мови за професійним спрямуванням.....	214
Зелінська В.А. Комунікативні бар'єри у вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням.....	218
Береговенко Н.С. Поняття категорії оцінки в сучасному мовознавстві.....	222
Тарасюк А.М. Генеративний підхід аналізу структури речення.....	227
Біліченко А.М. Використання інтернет-ресурсів у вивченні іноземної мови.....	231
Велика К.І., Ярмова О.В. Переклад новостворених термінів та понять.....	234
Михайленко О. Scientific and technical translation as a good prospects career.....	238
Резнік В.Г. Мовна політика Німеччини щодо українських біженців: проблеми та шляхи їх вирішення.....	241

Секція 4 Сучасні вектори євро інтеграційного розвитку психологічної освіти та науки

Булгакова Т.М., Жукова Г.В. Вплив інформатизації на трансформацію освітніх цінностей.....	245
Коржук В.В., Гуменюк О.Г. Мотивація діяльності особистості як шлях до досягнення успіху.....	248
Ляшенко М.М., Гуменюк О.Г. Адаптація підлітків до навчання.....	251
Клочко А.О. Розвиток емоційної стійкості особистості в умовах конфлікту.....	255
Скуловатова О.В. Віддалена робота в умовах воєнного стану: виклики для психічного здоров'я особистості.....	258
Хомчук О.П. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників.....	261
Березюк Т.П. Роль емпатії у контексті євроінтеграції для психологічної освіти.....	264
Беспятюк В.М., Гуменюк О.Г. Нервова булімія – проблема ХХІ століття.....	268
Пономаренко Т.І. Гендерні особливості впливу війни на психічне здоров'я студентів.....	271

Секція 5 Виклики та актуальні питання суспільно-гуманітарних наук в умовах сьогодення

Мірошниченко І.С., Кульбашна І.С. Особливості організації управління персоналом в умовах дії воєнного стану.....	275
Амізян А.А. Європейський досвід державного регулювання медичного туризму.....	279
Кулікова С.В. Project-oriented management of socio-cultural space.....	283
Стець А.Ю., Гуменюк О.Г. Дофамінова залежність.....	286
Кір'як В.С., Тріщук О.В. Читацький попит на книгу в умовах воєнного стану.....	290
Трофіменко В.О. Фізична активність як визначальний чинник здоров'я здобувачів освіти.....	294
Дудник О.К. Альтернативні способи вирішення спортивних спорів в Україні.....	297

Зелінська В. А.,

асистент кафедри іноземних мов

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. В статті розглядається поняття комунікативного бар'єру, психологічна готовність студента до зв'язної іншомовної комунікації при вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням, а також причини виникнення цих труднощів. Також розглянуто способи та стратегії, які можуть бути використані при подоланні психологічних та комунікативних бар'єрів у спілкуванні.

Ключові слова: комунікативна компетенція, мовленнєва комунікація, комунікативні бар'єри, психологічні бар'єри, іншомовна комунікація.

Вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням (ESP), на відміну від багатьох навчальних дисциплін, з самого початку представляє чимало викликів, як викладачам, так і студентам: новий словниковий запас професійної лексики, низький рівень залишкових знань, прогалини у вивченні мов, пояснення складних граматичних структур та, звичайно, здатність побудувати висловлювання та підтримати діалог, та багато інших проблем, пов'язаних з навчанням спілкуванню іноземною мовою. Всі ці складнощі, що виникають у процесі вивчення іноземної мови, особливо англійської, призводять до посилення наявних та появи нових психологічних (комунікативних) бар'єрів у студентів. Досвід показує, що за винятком кількох студентів, більшість важко засвоює нові лексичні та граматичні явища, а також мають труднощі з усіма іншими завданнями. Як наслідок, сьогодні викладачі іноземних мов за професійним спрямуванням постійно шукають нові ресурси та матеріали, які зможуть запропонувати справжню навчальну допомогу та допомогти студентам подолати бар'єри в процесі вивчення мови. Для того, щоб з'ясувати причини необхідно перш за все врахувати декілька основних моментів:

- психологічна готовність студента до зв'язної іншомовної комунікації. Без опанування такої навички комунікативної компетенції як аудіювання і говоріння ускладнюється налагодження повноцінних контактів.

- недостатня кількість аудиторних годин, що ускладнює досягнення оптимального рівня засвоєння знань. Таким чином, недостатньо розвинений рівень усної мовленнєвої комунікативної компетенції породжує специфічну тривогу. Як показує досвід, переважна більшість студентів, які роблять спроби спілкуватись іноземною мовою, відчувають психологічні труднощі та мають комунікативні бар'єри, що зумовлені їх індивідуально-психологічними особливостями.

Аналіз наукових джерел свідчить, що в закордонних психологічних концепціях розвитку особистості достатньо повно подані теоретичні засади сутності психологічних бар'єрів. Досліджували цю проблему З. Фрейд, К. Г. Юнг, А. Адлер, К. Роджерс, Р. Берне. Проблема появи бар'єрів як педагогічного феномену не відноситься до низки достатньо досліджених у сучасній педагогіці. Серед українських вчених, що досліджували психолого-педагогічні умови подолання комунікативних бар'єрів у процесі вивчення іноземної мови слід відзначити Н. Яковлеву та Н.Сопілко.

Перш за все необхідно визначити сутність поняття "бар'єр". Згідно думки І. Зязюна, бар'єри – це перешкоди, що зумовлюють опір впливові співрозмовника. Ці бар'єри класифікують на:

- фізичні (простір та дистанція, за допомогою яких викладач "закривається" від студентів);
- гностичні (виникають, якщо викладач не адаптує своє мовлення до рівня розуміння студентів ВНЗ, незрозуміло, нечітко або занадто швидко висловлюється);
- естетичні (несприйняття співрозмовниками естетики зовнішнього вигляду, особливостей міміки);
- емоційні (негативні емоції, невідповідність настрою);

- психологічні (у вигляді негативних установок на підставі попереднього досвіду, різниця інтересів тощо)

Зокрема Яковлева Н.В. поняття "комунікативний бар'єр" визначає як феномен, що виявляється у вигляді зовнішніх і внутрішніх ознак тривожності і призводить до блокування ефективного спілкування у процесі вивчення іноземної мови, що спричиняється недостатньою вмотивованістю навчання, неадекватною самооцінкою, несприятливою атмосферою та відсутністю навичок, необхідних для реалізації процесу спілкування. Н.Сопілко дає власне визначення поняття "психологічний бар'єр" – це вплив негативного минулого досвіду тих, хто навчається, який перешкоджає розумінню й правильній оцінці ситуацій, фактів, закономірностей, вибору способів дії, стратегій вирішення проблем, сприйняттю інновацій у навчальній діяльності, що, насамперед, виявляється в пізнавальній та комунікативній пасивності суб'єкта навчання та унеможливорює належне виконання ним навчальних завдань.

Разом з тим, успішність вивчення студентами іноземної мови багато в чому визначається тим, наскільки вдається передбачити та вибрати спосіб, а відповідно до нього визначити найбільш ефективну стратегію подолання психологічних бар'єрів, які виникли у навчальній діяльності студентів. Таким чином, комунікативний бар'єр – це індивідуальна неможливість оволодіти мовою або користуватися наявними знаннями (так званий суб'єктивний бар'єр). Комунікативний, або психологічний бар'єр, як правило, виникає внаслідок негативного попереднього досвіду вивчення іноземної мови через наявність розбіжностей між мотивами й діяльністю, рівнем вимог та реальними досягненнями, усвідомленням недостатності своїх знань для висловлення думки й очікування негативної оцінки з боку інших студентів.

Для ефективного подолання комунікативних та психологічних бар'єрів важливо визначити стратегію та способи їх подолання. Стратегія подолання психологічних бар'єрів – це систематизований комплекс прийомів, який формує спосіб реалізації навчальної діяльності, що забезпечує подолання психологічних бар'єрів. Стратегії подолання психологічних бар'єрів

відповідають характеру навчальної діяльності, в якій вони виникають і долаються, і формуються на основі способів подолання. Способи подолання психологічних бар'єрів спрямовані як на зниження впливу негативних факторів, так і на пошук нових, нестандартних підходів, а також на ефективне виконання навчальної діяльності. Необхідно відзначити, що вибір певних стратегій подолання психологічних бар'єрів у навчальній діяльності є особистісно специфічним. З'ясувати найбільш типові бар'єри, які зустрічаються в процесі вивчення іноземної мови допоможуть такі методи та засоби: анкетування, діагностичні бесіди, метод спостереження (реакція студентів на ті чи інші ситуації, способи вирішення поставлених завдань тощо). Візуальна діагностика дає можливість визначити наявність бар'єрів за такими ознаками: наскільки людина схвильована, напружена, а також вазомоторні реакції (плями на обличчі, почервоніння, блідість обличчя)

Для подолання комунікативних бар'єрів, найбільш значущими є:

1. Використання різноманітних методів та прийомів : атракції, гумор, ігрові методи навчання, а також невербальні засоби спілкування, які забезпечують ефективність вивчення іноземної мови.
2. Створення позитивної , доброзичливої атмосфери та сприятливого психологічного клімату в студентській групі (акцентування викладача на моментах успіху, досягненнях в оволодінні студентами іноземною мовою)
3. Підвищення навчальної мотивації шляхом залучення всіх студентів до колективної творчої діяльності, структурна організація групової мети й співвіднесення її з особистими завданнями).
4. Формування навичок спілкування за допомогою активізації резервних можливостей особистості й використання соціального досвіду студентів (організація колективної діяльності, у ході якої члени груп визначають свої комунікативні здібності й опановують техніку спілкування)
5. Використання відповідних підручників та матеріалів , що відповідають змісту професійної діяльності, та є актуальними та цікавими для студентів.

Способи подолання психологічних бар'єрів спрямовано як на зменшення травмуючого впливу негативних чинників, так і на пошук нових, нестандартних підходів та ефективного виконання навчальної діяльності. Найважливіший чинник, що визначає успішність подолання психологічних бар'єрів, особливо на завершальному етапі їхнього розвитку, – творча активність суб'єкта з осмислення свого статусу, способів виконання діяльності.

Отже, подолання психологічних бар'єрів під час вивчення іноземних мов за професійним спрямуванням є важливою умовою для забезпечення успішного навчання у вищому навчальному закладі і є складовою єдиного процесу психолого-педагогічної взаємодії суб'єктів цього процесу, що передбачає проведення комплексу заходів, спрямованих на їхнє виявлення та подолання.

Список використаних джерел:

1. Alimorad Ahmadi, Mandana Rahimi Bajelani Barriers to English for specific purposes learning among Iranian University students/ Procedia / Social and Behavioral Sciences 47 (2012) 792 – 796

2. Сопілко Н.В., Вальчук О.А. Проблема розуміння іншомовного мовлення у контексті психологічних бар'єрів / // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : матеріали IV міжнар. наук.–практ. конф., 24–26 жовт. 2007 р. – Хмельницький : Авіст, 2007. – С. 261–265.

3. Яковлева Н.В. Деякі особливості виявлення комунікативних бар'єрів у процесі вивчення іноземної мови // Психологія: Зб. наук. пр. – Вип. 11. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2000. – С. 360 – 366.

УДК 81-11(477)”19”

ПОНЯТТЯ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

Береговенко Н. С.,